

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Галина ПОНОМАРЬОВА

_____ 2023 р.

**Програма
фахового вступного випробування
з освітніх компонентів
«Історія та теорія соціальної роботи», «Технології соціальної роботи»
для вступників
на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 231 Соціальна робота
галузі знань 23 Соціальна робота**

Харків – 2023

Програма фахового вступного випробування за спеціальністю 231 Соціальна робота для вступників на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти складена з опорою на зміст програм з освітніх компонентів «Історія та теорія соціальної роботи» та «Технології соціальної роботи».

Програма фахового вступного випробування розроблена доктором педагогічних наук, професором, професором кафедри соціальної роботи О.І.Рассказовою, доктором педагогічних наук, професором, професором кафедри соціальної роботи Ю.І.Чернецькою, кандидатом педагогічних наук, доцентом, доцентом кафедри соціальної роботи Н.В.Тарасенко.

Розглянуто і затверджено
на засіданні кафедри соціальної роботи
Протокол № 10 від 13.04.2023 року

Завідувач кафедри Катерина ВОЛКОВА

Погоджено
на засіданні Приймальної комісії

Протокол № 4 від "16" квітня 2023 року

Голова Приймальної комісії Галина ПОНОМАРЬОВА

Пояснювальна записка

Програма фахового вступного випробування на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота, складена з опорою на зміст програм з освітніх компонентів «Технології соціальної роботи» та «Історія та теорія соціальної роботи».

Фахові вступні випробування проводяться в 1 день за тестовими технологіями. Випробування проводяться на онлайн-платформі з одночасним підключенням усіх вступників. Завдання складаються з 30 тестових питань з варіантами відповідей на кожне, де правильною відповіддю може бути одна.

Вступники в синхронному режимі отримують тестові завдання в електронній формі. На виконання завдань відводиться 2 академічні години. Після закінчення роботи над тестовими завданнями вступники надсилають свої відповіді.

Історія та теорія соціальної роботи

Соціальна робота як наукова та навчальна дисципліна. Виникнення і розвиток теорії соціальної роботи. Класифікація теорій, релевантних до соціальної роботи. Визначення соціальної проблеми, категорії соціальних проблем. Виникнення соціальної роботи в стародавні часи. Соціальна допомога в Середні віки. Система соціальної допомоги в XVIII – першій половині XIX ст. Період становлення соціальної роботи як окремого виду професійної діяльності (друга половина XIX – поч. XX ст.). Меценатство XIV – XX століть: спільні риси. Діяльність братств щодо вирішення життєвих проблем населення міст і сіл. Братські школи: виховання дітей на високих моральних принципах. Роль братств у підтримці сиріт та бідних. Участь церкви у ранніх формах соціальної роботи як реакція на процес секуляризації. Традиції українського благодійництва і меценатства. Соціальні функції волонтерських агенцій. Перспективи волонтерського руху в Україні. Сучасний стан благодійності в Україні. Соціальна робота: професійний підхід. Сучасний стан розвитку соціальних служб. Визначення соціальної проблеми, категорії соціальних проблем. Види та напрями, принципи та методи соціальної роботи. Взаємообумовленість соціальної політики і соціальної роботи. Соціальна робота з дітьми в різних освітніх закладах. Характеристика професійної компетентності соціального працівника.

Література

1. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) [Текст] /А.Й.Капська, О.В.Безпалько, Р.Х.Вайнола. – К., 2002. – С.122-145.
2. Безпалько О.В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді [Текст]: теоретико-методологічні основи : монографія / О.В.Безпалько. – К.: Науковий світ, 2006. – 363 с. Режим доступу – <https://core.ac.uk/download/pdf/19667907.pdf>

3. Віщукаєва, К. М. Соціальна робота в Україні : метод. рекомендації / К. М. Віщукаєва ; ДЗ«Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». – Одеса : Букаєв В. В., 2018. – 45 с. Режим доступу – <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/2036/1/Vitsukayeva.pdf>
4. Дубич К. В. Історія і теорія соціального забезпечення в Україні та за кордоном : [навчальний посібник] / Дубич К. В. – Львів : Магнолія 2006, 2017. – Т. 1. – 272 с.
5. Глазунов, С.В. Нариси з історії соціальної роботи [Текст]: навч. вид. / С.В.Глазунов. – Д.: РВВ ДНУ, 2015. – 116 с. Режим доступу – <http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/aa9ea0887ef1ee81205c9f4abf96447eGlazunov-Narisi-z-istoriyi-social'noyi-roboti.pdf>
6. Малько А.О. Теоретико-методологічні основи розвитку соціальної педагогіки: моногр. [Текст] / А.О.Малько. – Харк. держ. акад. культури. – Х.: ХДАК, 2004. – 285 с.
7. Семигіна Т. В. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. – 275 с. Режим доступу – <http://surl.li/qsye>
8. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія [Текст] / За заг.ред.проф.І.Д.Зверевої. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 336 с. Режим доступу – <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/sotsped.pdf>
9. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; За заг. ред.: І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с. Режим доступу – https://bahmat.at.ua/zvereva_socialna_robota.pdf
10. Соціальна педагогіка: теорія і технології : підручник [Текст] / За заг. ред. І.Д.Зверевої. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 316 с. Режим доступу – https://library.udpu.edu.ua/library_files/417812.pdf

11. Соціальна робота з вимушеними переселенцями в сучасній Україні : монографія / Борисова О. В., Знаткова О. М., Кульга О. О., Нікітіна В. В.; Луган.нац.аграр.ун-т. – : Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. – 468 с.
12. Ярошенко, А. О., Т. В. Семигіна, Н. В. Сухицька. Історія та теорія соціальної політики України: курс лекцій: навчальний посібник, 2018. Режим доступу – 289 с.
<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/22665/Istoriia%20Ta%20Teoriiia%20Sotsialnoi%20Polityky%20Ukrainy.pdf?sequence=1>

Технології соціальної роботи

Становлення технологічного підходу у соціальній та освітній сферах. Сутність та класифікація соціальних технологій. Організаційні форми як складова соціальної роботи діяльності. Технології соціального виховання. Особливості професійної діяльності соціального працівника. Методи соціальної роботи. Особливості роботи соціального працівника у закладах освіти. Соціальний працівник в закладах системи соціального захисту населення. Моделі індивідуальної роботи. Консультування як метод соціальної роботи. Основні методи соціальної роботи з групою. Освітні групи: групи сімейної освіти, групи професійної орієнтації, групи вільного вибору. Соціальні групи: націлені на збереження чи зміни адаптивних моделей поведінки. Соціальна робота із сім'єю. Організація практичної соціальної роботи з військовослужбовцями та членами їхніх сімей. Характеристика категорій клієнтів соціальної роботи. Організація заходів щодо попередження насильства. Технології правового захисту дитинства. Технології соціальної роботи з дезадаптованими підлітками. Технології соціальної допомоги і підтримки осіб з інвалідністю. Здоров'язбережувальні технології у роботі соціального працівника з дітьми та молоддю. Технології соціального захисту та підтримки безробітних. Технологічні аспекти профорієнтаційної роботи соціального працівника з дітьми та молоддю.

Форми соціального піклування та технології соціальної роботи з сиротами. Технології роботи соціального працівника з допризовною молоддю та військовослужбовцями. Технології профілактики адитивної поведінки неповнолітніх. Основні стратегії втручання у соціальній роботі, їх характеристика. Технології роботи з дітьми вулиці. Маніпулятивні технології в системі масових комунікацій. Соціальне проектування в діяльності соціального педагога. Специфіка соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми та молоддю. Технології соціально-правового захисту неповнолітніх правопорушників. Технології соціальної роботи з людьми похилого віку. Технології роботи соціального працівника з формування громадської думки та співпраці зі ЗМІ. Інформаційні технології та медіаосвіта у роботі соціального працівника. Основи самоуправління і самоорганізації діяльності соціального працівника. Соціальні інновації у роботі соціального працівника. Технології запобігання професійній деформації соціального працівника. Технології роботи соціального працівника як суб'єкта фандрайзингової діяльності. Процес навчання та розвитку в супервізії. Створення в організації умов для ефективної супервізії. Знання та вміння супервізора. Особливості менеджменту соціальної роботи. Організаційна структура керування (ОСК) соціальною роботою.

Література

1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / І.М.Богданова – Київ : Знання, 2008. — С.205-211. Режим доступу – https://library.udpu.edu.ua/library_files/439643.pdf
2. Григоренко І.О., Савельєва Н. М. Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами в сучасних умовах: навч. посіб. [для студ. і магістр. спец-тей «Соц. робота» і «Соц. педагогіка»] / О. Григоренко, Н. М. Савельєва; ПНПУ. – Полтава : Наук. світ, 2017. – 100 с. Режим доступу – <http://surl.li/budff>

3. Дубич К.Д. Історія та теорія соціального забезпечення в Україні та за кордоном. Том 1. 2023. – 272 с.
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – К., Сімферополь : Універсум, 2012. – 536 с. Режим доступу – <http://surl.li/gkyxx>
5. Євдокимова В. Міжкультурна комунікація у соціальній роботі. Навчально-методичний посібник. Університет «Україна», 2018. – 191 с. Режим доступу – <https://www.twirpx.com/file/3561964/>
6. Іванова І. Методи соціальної роботи (на основі Державних стандартів соціальних послуг) : навчальний посібник / І. Іванова. – Університет «Україна», 2018 р. – 302 с.
7. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 232 с. Режим доступу – https://img.yakaboo.ua/media/mediagallery/pdf/f/i/file_109.pdf
8. Кубіцький С.О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах: навч. посіб. – 3-тє вид. доп. і перероб. – К.: Міленіум, 2015. – 300 с. Режим доступу – <http://surl.li/bwmpu>
9. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціальна робота: теорія і практика: Підручник. Київ: Каравела, 2009. – 368 с. Режим доступу – https://library.udpu.edu.ua/library_files/426237.pdf
10. Семигіна Т. В. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. – 275 с. Режим доступу – <http://surl.li/qsye>
13. Соціальна робота з вимушеними переселенцями в сучасній Україні : монографія / Борисова О. В., Знаткова О. М., Кульга О. О., Нікітіна В. В.; Луган.нац.аграр.ун-т. – : Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. – 468 с.
14. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки: навч. посіб. / В. В. Утвенко. — Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. — 248 с. — Бібліогр.: с. 239–247. Режим доступу – https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/syst_soc_zab.pdf

- 11.Теслюк В. М. Технології соціально-педагогічної діяльності : Навч. посіб. / Теслюк В. М., Ковальчук Т. І. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. – 360 с.
Режим доступу – <https://lira-k.com.ua/preview/12424.pdf>
- 12.Харченко С.Я. Соціально-педагогічні технології : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / С.Я.Харченко, Н.П.Краснова, Л.П.Харченко. – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 552 с.
- 13.Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності: навчальний посібник / З. М. Шевців. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
Режим доступу – <https://westudents.com.ua/knigi/343-osnovi-sotsalno-pedagogchno-dyalnost-shevtsv-zm.html>
- 14.Шинкарук В.Д., Теслюк В. М., Ковальчук Т. І. Технології соціально-педагогічної діяльності: підручник. – К.: Видавництво Ліра-К, 2019. – с.375

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Фахове вступне випробування проводиться в тестовій формі. У тестовій роботі запропоновано 30 запитань на вибір однієї правильної відповіді. Правильне виконання кожного тестового завдання оцінюється в 1 бал. Завдання вважається виконаним правильно, якщо вступник вибрав лише одну літеру, якою позначено правильну відповідь у ключі. На виконання тестової роботи вступникам відводиться 90 хвилин. Використання допоміжного матеріалу не передбачено.

Виконання завдань потребують від вступника: уміння свідомо оперувати теоретичним навчальним матеріалом, міркувати, уміти застосовувати теоретичні знання на практиці.

Таблиця переведення тестових балів фахових вступних випробувань

Тестовий бал	Бали за шкалою 100-200
1-9	Не склав
10	100
11	105
12	110
13	115
14	120
15	125
16	130
17	135
18	140
19	145

Тестовий бал	Бали за шкалою 100-200
20	150
21	155
22	160
23	165
24	170
25	175
26	180
27	185
28	190
29	195
30	200